

ponton úgy tűnik, mintha a világ elhagyná az egyik, szépségekben gazdag völgyvidéket és áthaladna a másik völgyvidék felé, amelyből egyelőre csak sivár nagy felületek látszanak. De aki hisz az emberben, hisz a kultúrában, hisz a hitben, — annak hinnie kell az individualizmus győzelmében és fennmaradásában is.

De nem elég a hit; a rendszer védelméhez logika is kell. Aki az individualizmus sikerét óhajtja, annak nem szabad megfélelkeznie az egyéni erón épülő apróbb-nagyobb gazdasági egyedek sorsáról és csak a nagy, már kollektív organizmusokat figyelembe vennie. Annak mindent el kell követnie, hogy az individuális vállalkozás megoltalmaztassék, buzdíttassék és eredményhez segítessék.

Ismerem a pénz- és hitelintézetek nagy közgazdasági fontosságát. Nagy gyűjtő medencéi a produktív energiáknak, nagy központjai a kollektíve érvényesülő termelési erőknak.

Azt gondolom azonban, hogy sub specie aeternitatis sokkal nagyobb a jelentősége azoknak a gazdasági és társadalmi egységeknek, amelyekben az egyéni teremtés, az individuális vállalkozás sokkalta közelebbről érvényesül.

Ha a bolsevista, vagy államszocialista rendszerek elhaladnak ezen individualitást sugárzó egységek felett, ha üldözik, irtják őket, — ez nem egyéb átgondolt következetességnél. Ha azok a nemzetek, amelyek elvi rendszert illetően ezen eszmék ellenkezőjét hirdetik, — a gyakorlatban ugyanerre az útra tévednek: — ez nem egyéb vészes következetlenségnél.

Ne a nagy „intézet“-eket, hanem az egyéni vállalkozó erőt részesítsük preferenciákban. Európa csak úgy maradhat meg a kultúrfejlődésnek, a kultúrértékek folytonos gyarapításának irányvonalán, ha minden saroka benépesül koncentrációk, szövetségek, koncernek, stb. mellett, vagy helyett ily egyéni vállalkozás teremtette, friss lendülettel mozgó gazdasági egységekkel.

PENZÜGYI JOGGYAKORLAT

A lakásépítő külön tevékenység útján létesített épületből eredő jövedelemre megállapított társulati adó alóli mentesség csak az építettő vállalatot illeti meg. (Közigazgatási Bíróság 4583/1930. P. szám.)

Panaszos azon az aapon kéri a társulati adó törlését,

hogy más jövedelme nincsen, mint az 1923. évi XXXIV. törvénycikk alapján ideiglenesen adómentes épületből eredő jövedelem, amely jövedelem a felhívott törvény 1. §-ának c) pontja alapján a társulati adó alól is mentes. ó

A bíróság a kifogást alaptalannak találta.

A nem vitás tényállás szerint a B.-L. városi Takarékpénztár Részvénytársaság által alapított, P.-utca 3. számú bérház részvénytársaság részvényeit a sz.-i V/A. kerületi m. kir. adófelügyelőségénél 24.956/1929. sz. alatt iktatott bejelentés szerint a részvényeknek a bejelentés időpontjában tulajdonosai S. Gy. és érdektársaitól vásárolták meg, vagyis az építető vállalatnak 1929. évben már nem azok voltak a tulajdonosai, akik az épületet 1924-ben átadták.

Az 1923. évi XXXIV. törvénycikk 1. §-a adóügyi kedvezményeket ad a lakásépítési tevékenységben résztvevő érdekeltségek részére és ha az épületet társulati adó alá eső vállalat emelte, akkor az 1. §. c) pontja szerint a társulati adó alapjának megállapításánál az adómentes épületből származó jövedelmet a mérleg szerinti jövedelemhez nem szabad hozzászámítani. Ezen törvényes rendelkezésből — amelyet mint kedvezményt kiteresztően magyarázni nem szabad — nyilvánvaló, hogy az 1. §. c) pontjában engedélyezett adókedvezményre csakis az a vállalat tarthat igényt, amelyik a lakásépítési tevékenységben részt vett, amelyik az épületet építette, amelyik a tőkét egy olyan időpontban, amidőn az építkezés a köz érdekében kívánatos —, de az építető szempontjából rentábilis nem volt, új építkezésbe fektette és nem lehet a kedvezményt azokra is kiterjeszteni, akik egy későbbi időpontban, amidőn az építkezés előmozdítása céljából a törvényhozás ezen kedvezmény megadását szükségesnek már nem találta, vásároltak házat akár olyan vállalatától is, akit a kedvezmény megilletett.

A házadómentesség tárgyi mentesség, a társulati adó alóli mentesség azonban személyi mentesség és csak azt a vállalatot illeti meg, akinek a törvény a kedvezményt megadta. Ha az építető vállalat az épületet eladja, az építető vállalatot megillető adóügyi kedvezmény az új tulajdonost nem illeti meg, mert az 1. §. c) pontjában adott kedvezmény nem az épületet, hanem annak a tulajdonosait illeti meg, a tulajdonos jövedelmét mentesíti az adó alól, azét a tulajdonosét, aki az épületet építette.

Panaszos részvénytársaság üzletköre a panaszban előadottak szerint kizárólag a szóbanforgó bérház kezelése és tulajdona kizárólag a szóbanforgó épület. Ha tehát a vállalat összes részvényei az építkezés befejezése óta gazdát cse-

réltek és a fent megnevezett pénzüzet tárcájából a Sch. család kezén át a bejelentésben meg nem nevezett részvényesek kezébe kerültek, akkor nem lehet azt állítani, hogy az épület tulajdonosa ma is az a vállalat, amely azt építette, mert ma már nem a takarékpénztár a háztulajdonos, hanem azok, akik az összes részvényt megvásárolták. A részvénytársaság jelen alakulatában csak külső megjelenési formája azon érdekközösségnek, amely az épületet az építetől teljes egészében megszerezte és amely érdekközösségre azt a kedvezményt, amelyet a törvény az építetőnek adott, kiterjeszteni nem lehet.

Nem lehet az állam, törvényhatóság és község (város) vállalatának tekinteni egy vállalatot azért, mert a vállalat részvényeinek többsége az állam, törvényhatóság vagy a község (város) kezében van. (Közigazgatási Bíróság 17.665/1930. P. szám.)

Panaszos azon az alapon kéri az 1927. évi 400/P. M. számú H. Ö. 19. §. (1) bekezdésének 3. pontjában megállapított adókules alkalmazását, hogy a vállalat részvényeinek 93 százaléka H. és B.-vármegyék birtokában van.

A bíróság a kérelmet teljesíthetőnek nem találta, mert a 19. §. (1) bekezdésének 3. pontjában megállapított adókules alá csak a felhívott H. Ö. 1. §. (1) bekezdésének 2. pontjában felsorolt vállalatok esnek, vagyis az állam, a törvényhatóságok és a községek vállalatai. Panaszos vállalat részvénytársaság és mint ilyen nem az 1. §. (1) bekezdésének 2. pontja alapján, hanem az 1. §. (1) bekezdésének 1. a) pontja alapján köteles társulati adót fizetni és pedig a 19. §. (1) bekezdésének 1. pontjában megállapított adókules szerint, mert a részvénytársaságok adókötelezettsége és adókulesa szempontjából, az a körülmény, hogy a részvényeknek a birtokában vannak, nem tesz különbséget. A részvénytársasági alakulat egymagában megállapítja a társulati adófizetési kötelezettséget és az adó mérve a 19. §. (1) bekezdésének 1. pontja szerint csak a saját tőke rentabilitásától függ és azzal a körülménnyel, hogy kik a vállalat részvényesei, nincsen semmi összefüggésben. De nem is képzelhető el ilyen kapcsolat már azért sem, mert a részvények rendszerint bemutatóra szólnak, azoknak forgalmát a vállalat nem korlátozhatja és a törvényhatóság érdekeltségének aránya is bármely időpontban megváltozhat.

A részvénytársaság a felhívott H. Ö. 1. §. (1) bekezdésének 1. a) pontja alapján a 19. §. (1) bekezdésének 1. pontjában megállapított adókules szerint köteles társulati adót fizetni, tekintet nélkül arra, hogy kik a részvényesei.